

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdl noy gānegr sebre (γσσmd 1948)

Keoogre

B wilgame tɪ ninsaal bɔsd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdl tōod sēn pa yud a to, tɪ b pa tōen n dɪk tōod-bāmb n koos bɪ n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum tɪ yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pɔgē yēgrā.

B wilgame tɪ ninsaal sēn da tog ne yel-segdl ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon tɪ dūni ning sēn na n wa zīnd-a tɪ ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pɔgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūr fāa n yudā.

Tɪ sēn yud fāa yaa tɪ ninsaal yel-segdl wā tog n paamame tɪ b koglg-b ne noy buud sēn na yɪ tɪ ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pɔgē wā.

D sēn mi tɪ segdame tɪ d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi tɪ nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdl sēn zem taabā, tɪ b le wilgame tɪ b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem tɪ yɪ ned fāa sēn so a meng vumē wā tɪ yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi tɪ tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pɔgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng tɪ dūni wā pɔgē bɪ ned fāa tū ninsaalb yel-segdl wā sēn gānegr noy ninsā.

D sēn mi tɪ ninsaal yel-segdl noy bāmba gānegr sā n yɪ lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng tɪ b tūubā yɪ sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdl la b burkīndlem wεengē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pɔgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n dɪ seb-kānga sēn gānegr noy ninsā yōodo tɪ bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bɪ rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bɪ tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bɪ būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεengē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bɪ a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dɪk ninsaal buudā fāa n maan yamb ye bɪ n weoog-a ye. Yembdā ne nebā koosgā gudgame, ba sēn wa n ya yembd buud nin fāa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sɪbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sɪbg ninsaal tɪ sɪbgrã yɪ toog wɔsgo, tɪ pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tɪ sɛn wa n ya sɪŋ ning fãa, bɪ b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloo taoore, b fãa tog n paama laloo wã koglgɔ tɪ bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam tɪ b koglg-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kɪs seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bũmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n tɪ bɔ ne weoogre, sɪbgr buud fãa b sɛn maan-a, tɪ ninsaalb yel-segdɪ sebrã gɪdge, tɪ laloo mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bɪ n yiis-a a tɛngɛ n tɪ ning zɪŋg a to tɪ laloo zɪ tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloo sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdã, n tõe n kao tɪ pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, tɪ b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bɪ a tɪlae-yela, bɪ n wilg b sɛn yet tɪ yẽnda soabã maana bũmb ningã kongr sɛn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel tɪ ned maana bumb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame tɪ bɔɔdã yɪ neb fãa taoore, t'a paam sãangd sɛn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tõe n bɔ ned n paalg-a bũmb a sɛn maan bɪ a sɛn pa maan yĩnga, sã n mikame tɪ yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sɛn maan-a yellã sɪbgr tɪ yug yellã sɛn maanã sasa laloo sɛn da gãneg sɪbgr buud nins yel-bãmb wɛngɛ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gõ a tɛngɛ, n kɛng zɪŋs nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zɪndẽ.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yɪ tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tõe n yɪ a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tɛngɛ tɪ b namsd-a wɔsgo, a soab tara sor n tõe n yɪ n bao gãag-sobend tɛms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tɪ b reeg-a tɛn-bãmbẽ.

2. La sã n mikame t'a sën maanã, laloa gudgame tı b mik tı yaa sıda, bı sã n mikame t'a sën maanã pa zems ne nasözini (tëmsã lagem-n-taar kãsengã) sën gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wör ned n menes a têng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a têng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yũmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kē kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yiibã buud sën ya-b rãmba, b têng-n-biilim bı b wënd sor tũudum. Kãadmã kēesg noy pũgē, b yiibã yel-segdı yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kēes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sën pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa têng yēgre (têng bõn-bulli). A yaa têng vum sũuri. Têngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wör ned n deeg a sën so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sën date, n bõgs a sën date la a tũ wënd-sor ninga a sën date. Sor-kãng a sën tarã wεengē a tõeeme n teem wënd-sor n tũ bı n teem tēebo a le tõeeme n wilg a wënd-sor bı a tēebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yēnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb soka bı bāmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tē a sën date la a gom a sën date, rēnda n kut tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tēeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bāng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩĩg fãa n pa ges tēmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sën date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sën pa tar yela (sën pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kē lagem-n-taar pũgē ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a têng vum tũmē, a tõeeme n maan tũmd a toore bı tũ ne neb b sën yāk tı b let lagem-n-taara sull n tũmdē, tı nin-bāmb yākrã yaa sën maan tı pa tũ ne modgr ye.

2. Nin-buiidã sën dat bũmb ninga la têngã zāab tũm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sën na n maan tı zāmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sōor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tı yı nin-buiid vote, bı gũls n vot buud a to sën wënd wa bāmba sën maand tı ned fãa tõe n yāk a sën dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fāa, a sēn yaa nin-buiidā ned a ye wā yīnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogā sōngre. Sōngrā yaa arzeka, vum sōmblem la rog-n-mik wēengē sēn yaa tūlae ne ninsaal burkīnd la a tūrlem baoobo, a mengā yidgr yīnga, sēn na n tū ne tēnga meng tūmde n paas tēms ne taab lagem-n-tūm pāng tū zems ne tēng fāa tūm yōgeng sēn ya to-to la a laog sēn zem teka.

Koεεg 23 soaba.

- 1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tūmde, n tōe n yāk a sēn dat tūmde ninga tū tū ne tūmde kūun sēn na n maan tū wēgb pa zīnd ye, la b koglg-a ne tūmā kaalem.*
- 2. Nebā fāa tog n paama yaood sēn zems ne b sēn maan tūmde ningā tū wēgb ka ye.*
- 3. Ned ning fāa sēn tūmd-a toga ne yaood sēn zems a sēn maane, ti sēn paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vum tū yī burkīnd pūgē, tū sā n mik tū segdame; bī a paam tū b paas-a sōngr buud a taaba.*
- 4. Ned buud fāa tara soor n tōe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tūntūmdb sōngr sulli) sēn na kogend tūntūmdbā nafo.*

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n paam vūsem la yō-noogre, būmb zāng la tūmā wakat sōor tek wilgri n paas vūsem. Vūsmā geendame n tar wakat-wakato, vūsmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

- 1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam tare sēn na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vum sōmblem baoobo, būmb zāng la rubā wēengē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūbsgā n paas vumā sōmblem baoob tūm nins sēn segd-b ne yē wā. A sā n wa pa tar tūmde, a sā n wa bēedē, a sā n wa lebg kamsa, a sā n wa lebg pūg-kōore bī ra-kōore, a sā n wa kūle bī būmb buud a taab sā n wa kūt t'a pa le tōe n dūlg la a ges a meng yelle, tū yaool n pa tū ne yēnda a maan tū yellā paam-a, a togame n paam sōngre.*
- 2. Biig pūg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tōe n paam sōngre la koglgo. Kamba fāa, f roga kāadem pūgē tū b rogame tū b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.*

Koεεg 26 soaba.

- 1. Ned buud fāa tara sor n tōe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yū zaalem, ba tū na yū yāadmē kaorengā (kaoren-sungā). Yaa tūlae tū kambā paam kaoren-sungā. Tūm-minim la nus tūm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname tū neb nins fāa bāngr sēn sek be taabā paam n kē tū zāmb pa zīnd ye.*
- 2. Kaorengā sēn tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segdī noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng tū tēmsā ne taab wūm taab moore, buudā toor-toorā bī wēnd-sor tūudum toay-toayā wūm taab moore, tū sull fāa sak a to sēn yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng tū nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tūuma kēng taoore, sēn na yil ti bāana gāand dūni wā pūgē.*
- 3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tōe n yāk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sēn dat tū b kambā paame.*

Koεεg 27 soaba.

- 1. Ned buud fāa tara sor n tōe n ning a meng nin-buiidā rog-n-mik sull tūmē (vumē), n rī tūm-minmā bāngr yōodo la a naag n tūm bāngrā baoob tūmē wā la a paam n dī tūm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.*
- 2. Ned fāa tara sor n tōe tū b koglg a bāngr yōodo la a bāngr teedo, tū yaa sebr la a gūls yā, bī yaa te-naands la a maan yā.*

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n dat tū bāan zīnd nebā ne taab sūk tēnsē wā, la tēnsā ne taab sūka, tū seb kānga sēn wilg yel-segdī ninsā tōog n paam n yī sīda

Koεεg 29 soaba.

- 1. Ninsaal tara tulae-tuum ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan ti pa yi na a nebã pvgẽ vum ye.*
- 2. Ned yel-segdı tũub pvgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wεengã, ned fãa toaag sẽn tekẽ yaa laloa sẽn wilg bũmb ninsa, sẽn na yul n sõng ti ned fãa bãng a to yel-segdı la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yul ti b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sẽn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.*
- 3. Yel-segdı bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dık n maan ti pa yi wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.*

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rik t'a yi wa tẽng a ye, goosneer a ye bi ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na yul n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.
